

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΠΑΣΧΑ 2017

Μια ιστορία από το παρελθόν

Η Ελλάδα εν μέσω μιάς οικονομικής κρίσης η οποία συνεχίζεται για περίπου επτά χρόνια. Οι περιβόητες διαπραγματεύσεις για το κλείσιμο της δεύτερης αξιολόγησης προκειμένου η ελληνική κυβέρνηση να πάρει την πολυπόθητη δόση των επτά δισεκατομμυρίων για να εκπληρώσει τις δανειακές της υποχρεώσεις έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί. Από την άλλη πλησιάζει το Πάσχα και όπως είναι αναμενόμενο όλα τείνουν σε μια γιορταστική ατμόσφαιρα. Ίσως αυτό να είναι και μια καλή ευκαιρία για να ξεφύγει λίγο ο κόσμος από την ασφυκτική πίεση των δανειστών αλλά και από τις οικονομικές υποχρεώσεις που έχουν κάνει την καθημερινότητα ανυπόφορη. Και βέβαια το πολιτικό σύστημα της χώρας βρίσκεται σε ένα παράλληλο σύμπαν το οποίο κανείς αναρωτιέται αν όντως έχει να κάνει με την καθημερινή πραγματικότητα που βιώνει ο ελληνικός λαός.

Πολιτικά πάθη, αντιδικίες, αντικρουόμενα συμφέροντα, οικονομικά σκάνδαλα του παρελθόντος τα οποία ζητούν δικαίωση, αισιοδοξία από την κυβέρνηση, απογοήτευση για το μέλλον από την αντιπολίτευση. Μια χώρα η οποία προσπαθεί να βρεί τον δρόμο της. Και στη μέση η κοινωνία, που σε στάση αναμονής περιμένει. Περιμένει την δική της ανάσταση. Οικονομική, πνευματική, ηθική, κοινωνική. Και όμως αυτό δεν είναι κάτι το οποίο γίνεται για πρώτη φορά. Το σύγχρονο ελληνικό κράτος φαίνεται ότι δυστυχώς από την αρχή της δημιουργίας του είχε συμπεριλάβει στα συστατικά που το δημιούργησαν αυτή την νοοτροπία. Ας πάμε για παράδειγμα σε μια χρονική περίοδο όχι ουσιαστικά πολύ μακριά στο χρόνο (σε σχέση με την ελληνική ιστορία) για να δούμε πώς ήταν τότε τα γεγονότα και σίγουρα θα αντλήσουμε πολλά για το τι συμβαίνει και σήμερα.

Το 1825 οι επαναστατημένοι Έλληνες γιόρτασαν με τρικούβερτα γλέντια το Πάσχα. Αφορμή δεν ήταν ούτε η ταύτιση της Επανάστασης με την Ανάσταση, ούτε κάποιες μεγάλες επιτυχίες στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Καταιγίδες αναμένονταν, καθώς ο Ιμπραήμ μόλις είχε αποβιβαστεί με τα στίφη του ανενόχλητα στη Μεθώνη, τον πρώτο εμφύλιο διαδεχόταν ο δεύτερος.

Ο Κολοκοτρώνης βρισκόταν στη φυλακή, είχε αρχίσει η πολιορκία του Μεσολογγίου... Κι όμως, στο Ναύπλιο ξεφάντωναν όσο ποτέ προηγουμένως! Ο φιλέλληνας γιατρός Ι. Μίλινγκεν, που βρέθηκε στην πρωτεύουσα στις 10 Απριλίου εκείνης της χρονιάς, γράφει σ' απομνημονεύματά του, πως τρεις μέρες δεν σταμάτησε το γιορταστικό ντουφεκίδι, το αδιάκοπο φαγοπότι κι ο χορός. Ο Τζέιμς Εμερσον, που είχε έρθει στην Ελλάδα με τον Μπάιρον, ήταν κι αυτός παρών. Στο ημερολόγιό του, που κυκλοφόρησε στο Λονδίνο το 1826, καταγράφει μια κατεξοχήν ελληνική παραδοσιακή γιορταστική ατμόσφαιρα:

«Σήμερα, γιορτή του Πάσχα, το Ναύπλιο παρουσιάζει καινούρια εικόνα... Χθες Σάββατο, κάθε δρόμος ήταν γεμάτος αίματα από αρνιά σφαγμένα και κατσίκια. Σήμερα κάθε σπίτι μοσχοβολάει από πίτες και ψπτά. Όλοι οι κάτοικοι αλλάζουν βίζιτες, ευχές και φιλήματα στα δυο μάγουλα με

το Χριστός Ανέστη. Η μέρα πέρασε με γλέντια σκορπισμένα παντού. Οι κανονιές από το Παλαμήδι απηκούσαν κάθε στιγμή, απαντώντας στο ακατάπαυστο ντουφεκίδι των φουστανελοφόρων. Οι στρατιώτες από τεμπελιά δεν βγάζανε τις σφαίρες από τα φουσέκια, ίσως για να κάνουνε μεγαλύτερο κρότο. Τα δυστυχήματα ήταν συχνά. Ένας σκοτώθηκε στο παράθυρό του κι άλλος βαριά πληγώθηκε...»

Σε μια πρώτη ανάγνωση οι περιγραφές δίνουν μια γεύση του πατροπαράδοτου τρόπου γιορτασμού του Πάσχα τα χρόνια της Επανάστασης του '21. Και τα κατοπινά χρόνια, άλλωστε, με παρόμοιους τρόπους πανηγυριζόταν η «εορτή των εορτών». Οι δύο φιλέλληνες, έχοντας ζήσει τον εμφύλιο σπαραγμό που είχε προηγηθεί, προσθέτουν ορισμένα στοιχεία, που οδηγούν σε μια δεύτερη ανάγνωση. Περίσσευσαν τα φιλήματα αγάπης στην Ανάσταση, θυμάται ο Μίλινγκεν, σχολιάζοντας δηκτικά πως θα είχαν κάποιο λόγο, αν ήταν και αληθινά.

Ο Εμερσον είναι πιο αναλυτικός: «Το απόγευμα έγινε η τελετή της Αγάπης. Ύστερα από την εκκλησία του Αγ. Γιώργη (την κατοπινή Μητρόπολη), μετά τη λειτουργία, συνταχθήκανε στην πλατεία του Πλατάνου, έξω από το τζαμί, έδρα του Εκτελεστικού. Το Βουλευτικό, ως πολυαριθμότερο, μπήκε στη γραμμή και οι Εκτελεστικοί, περνώντας μπροστά τους αγκάλιαζαν και φιλιότανε με δύναμη και με θερμότητα. Τέτοια φιλία ανάμεσα σε τέτοιους ραδιούργους δεν χρειάζεται πολύ σκέψη για να καταλάβει κανείς πως ήτανε φιλία του Ιούδα».

Μια παρόμοια παρατήρηση κάνει κι ένας τρίτος φιλέλληνας, που βρισκόταν κι αυτός στο Ναύπλιο. Πρόκειται για το δικηγόρο από την Σαρδηνία Αλερίνο Πάλμα, που γράφει: «Παραστάθηκαν στη λιτανεία και είδα να λαβαίνουνε μέρος σε αυτή, πρώτα του Βουλευτικού και από πίσω οι άλλες αρχές. Είδα έπειτα όλους ν' αλλάζουσε φι-

λήματα ως σημείο ειρήνης και είπα στον εαυτό μου πως ήταν φιλήματα Ιούδα... Είχα γνωρίσει πρόσωπα και πράγματα».

Ο Γιάννης Βλαχογιάννης σχολιάζοντας αυτά τα πικρόχολα παρατηρεί «πως των ξένων τα κεφάλια δε θέλανε να καταλάβουν την ανάγκη του εμφυλίου σπαραγμού, μέσα σ' έναν αγώνα τρομερό για την εθνική ύπαρξη».

Και ερχόμαστε τώρα το τί είχε προηγηθεί σε όλα τα παραπάνω που μας περιγράφουν οι αυτόπτες μάρτυρες εκείνης της εποχής στο Ναύπλιο.

Η παρατήρηση, που εξηγεί το πασχαλινό υπερξεφάντωμα του 1825: «Η ακολασία αυτή η βακχική, η σπατάλη της μπαρούτης και όλη η μάταιη επίδειξη είχανε και πολιτικό λόγο: Το αγγλικό δάνειο είχε φθάσει, Απρίλη ίσα ίσα, και το περίφημο Κουβέρνο (το Εκτελεστικό με επικεφαλής τον Γ. Κουντουριώτη που είχε επιβληθεί στον πρώτο εμφύλιο πόλεμο) σκόπιμα ήθελε να περιποιηθεί τα άταχτα στρατεύματα για να μείνουνε πιστά και αφοσιωμένα στην «Εθνική Διοίκηση» και κατά των «αντιπατριωτών».

Οι «πιστοί» περιμένανε να πληρωθούν για τις υπηρεσίες τους...

Για να μην ξεχνάμε εν έτη 2017.....

ΚΑΛΟ ΣΑΣ ΠΑΣΧΑ

